

HITMACHINE Palingpopkenner Johan Tol geeft lezingen over zijn grote liefde

Gouden aansteker ontstak de vlam in Volendam

Op een doordeweekse dag is Johan 'Spek' Tol schilder. Maar als hij klaar is met werk is hij al zo'n veertig jaar bezig met Volendamse muziek. De oprichter van het The Cats-museum en de inrichter van de huidige muziektentoonstelling in het Volendams museum geeft twee lezingen over zijn grote liefde. „Dat we zijn uitgegroeid tot hofleverancier van popiconen is geen toeval.”

Peer van Tetterode
pvan.tetterode@mediahuis.nl

Volendam ■ Johan 'Spek' Tol, oprichter van zijn eigen museum voor The Cats, kijkt naar zijn vitrinekast in het Volendams Museum. „Natuurlijk kun je zeggen dat het hier al ergens in de cultuur zat. De bekende muziekjournalist Jip Golsteijn schreef eens over The Cats dat het een aanstekelijke mengelmoes was van katholieke koorzang met Atlantic blues. Die katholieke traditie en die voorliefde voor verhalen vertellen van de vissers kwam samen in de popmuziek. Als water en olie mengde dat volgens hem op de een of andere manier. En daar kwam die sound vandaan.”

Het muzikale vuur dat Volendam eigen is, is volgens hem ook echt begonnen met een aansteker. Een gouden Zippo wel te verstaan, die The Cats in 1968 kregen voor hun hitsingle 'Times were when'. „In die tijd had je nog geen gouden platen, dus kregen ze een aansteker.”

De muziektentoonstelling in het Volendams Museum werd begin maart dit jaar geopend. Maar superfan Tol, die de privéverzamelingen bij elkaar zocht van de bevriende muzikanten, staat niet vaak naast de tientallen relikwieën uit de Volendamse popgeschiedenis om die tot leven te brengen. Deze donderdag en de donderdag erna doet hij dat wel, tijdens het evenement Winterbibbers. Het is een lezing over meer dan een eeuw muziek.

Aan de hand van de objecten in de vitrinekast komt hij op vele anekdotes. „Vanaf de eerste bandjes op de dijk rond 1910 tot aan de EVO-band en van The Spoetnik Boys naar The Cats tot aan BZN tot aan Jan Smit en Mell.”

'Muziekmekka'

Dat hij Volendam een 'muziekmekka' noemt, komt volgens hem niet uit de lucht vallen. „In 1975 werd het dorp door poptijdschrift Bravo uitgeroepen tot popmuziekmekka van de wereld. Daarmee kon het zich meten met Liverpool, Nashville en Memphis.” En die erenaam is volgens hem terecht. „Wij zijn al jaren hofleverancier van popiconen. Nergens ter wereld zijn er zoveel popmuzikanten per vierkante meter als hier. En zoals ik al zei, is dat geen toeval.”

De succesjaren begonnen volgens hem met The Cats. „Zij zijn echt de wegbereiders geweest voor de poptraditie hier. Aanstekelijke songs die niet onderdeden voor de grote namen in het buitenland. Een totale Beatlemania volgde. Ze gingen op diverse wereldtournees.

Johan 'Spek' Tol bij de vitrinekast in het Volendams Museum.

FOTO CEES HARTMAN

“Nergens ter wereld zijn er zoveel popmuzikanten per vierkante meter als hier

Johan 'Spek' Tol

Ze konden in Indonesië niet normaal de straat op.”

Na The Cats was het hek van de dam voor andere muzikanten uit het vissersdorp: in het kielzog van Piet Veerman en co. volgden bekende namen als Left Side, Next One en BZN. „Ik ben er apetrots op.” En wat dat betreft, is Tol een vat vol muzikale feiten. „De eerste zangeres van BZN was Maribelle, maar die mocht van haar vader niet meedoen, omdat ze nog te jong was. Toen kwamen ze op Anny Schilder uit, die toen nog visverkoopster was.”

Nog niet klaar

„In de jaren negentig, nadat de stroom een beetje was opgedroogd, dachten we dat het wel klaar was met de Volendamse hitmachine. Maar niets bleek minder waar. Toen stond de kleine Jan Smit op en die nam zijn dorpsgenoten Jan Dulles en Simon Keizer mee het podium op.” In de vitrinekast hangt een koninklijke oorkonde waarin Jan Smit wordt benoemd tot Officier in de orde van Oranje-Nassau. „We zijn letterlijk hofleve-

Winterbibbers

Dit jaar is de tweede editie van Winterbibbers, een reeks winterse evenementen in Edam-Volendam van seniorenproject Oude Meesters. Deze donderdag en volgende donderdag zijn om half acht 's avonds 35 bezoekers welkom voor de popmuzieklesing.

rancier van de popmuziek, zou je hier met recht over kunnen zeggen.”

Ook het pak dat Jan Dulles aanhad op het Eurovisiesongfestival hangt in de kast. „Het is nog lang niet klaar. Als dorp hebben we vele tientallen gouden platen.” Zangeres Mell kent hij ook al van jongs af aan. „We dachten hier al dat zij het ook zou gaan maken toen ze twaalf was, maar ja, dan moet je het nog wel doen! Nu zingt ze in het voorprogramma van Eric Clapton.”

Tol wil volgend jaar ook samen met het Volendams Museum doorpakken met de tentoonstelling, die dan verlengd wordt. „We gaan het komend jaar de collectie vernieuwen, maar wat er allemaal komt te liggen dat houd ik nog geheim.” Het allerliefst wil hij samen met het museum een veel grotere ruimte openen met veel aandacht voor de popcultuur. De goedkeuring van het inmiddels overleden The Cats-lid Cees 'Poes' Veerman, aan wie de band haar naam te danken heeft, heeft hij er ooit al voor gehad.